

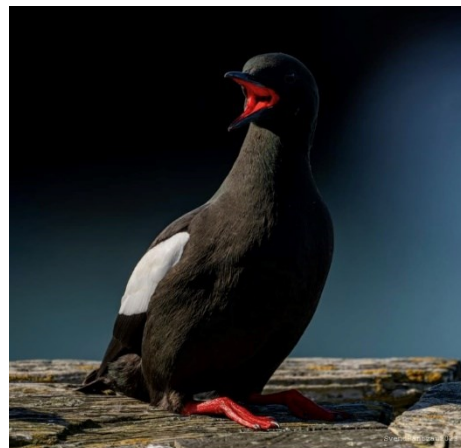
Referat af Bustur til NV-Tyskland

Mandag d. 8. maj til torsdag d. 11. maj 2023

Mandag d. 8. maj

Vi tog afsted 41 deltagere, der blev samlet op forskellige steder undervejs. Birthe og Anker stod på som de sidste i Korsør. Så fik vi sørme også friskbagte boller. På Sprogø så vi blandt mange andre fugle Tejst.

Første stop var Bergenhusen, som er kendt for sine mange storke. Sidste år var der 26-28 reder med unger. I år er tallet vist 24. Bergenhusen er en lille landsby med kun 600-700 indbyggere, der ligger i Slesvig-Holstein kun ca. 60 km fra den danske grænse. Byen ligger mellem floderne Ejderen, Trenen og Sorgen. Bag ved byen var der enge, hvor storkene formodentlig kunne finde mad. Ole blev spurgt, om man kan se forskel på hanner og hunner. Svaret var, at det kan man ikke. Vi så også sortkrager og en Allike, der havde bygget rede i en skorsten.

Vi kom dertil ved frokosttid og vejret var strålende. Der var storkereder med storke på alle vegne: På kirkens tag, på mange af husenes tage eller på pæle, som var sat op med det formål. Kirken er meget smuk og dens historie går tilbage til 1304, hvor der lå et lille kapel, men i det 18. århundrede var den blevet ret faldefærdig og hertug Christian August befalede, at den blev renoveret.

Indbyggerne ønskede sig en større kirke og indvielsen fandt sted i 1712. Hertug Christian August 1 (1696 – 1754) var i øvrigt sønderjysk hertug af den oldenborgske slægt. Det var dengang Danmark var en stormagt og grænsen gik ved Ejderen.

Wildesmoor

Højmosen, som er opstået efter sidste istid, strækker sig 4 km nord-syd og 4 km øst-vest nær Schabstedt ved floden Trenen. I 1800-tallet begyndte man at dræne, dyrke og fjerne tørv fra mosen. Tørvejorden begyndte at synke pga. afvanding og nedbrydning, da der kom ilt i kontakt med tørv. Resultatet var, at Wildesmoor sank med omkring 2 m og CO₂, som hidtil havde været bundet i tørv, slap ud i atmosfæren.

I beg. af 1980'erne trak landbruget sig ud af den knap 800 hektar store mose. Schlesvig-Holsteins Naturfredningsfond købte de første 30 hektar i 1989 og de første tiltag til renatureringen af mosen begyndte. Allerede i 1992 blev mosen et 631 hektar stort naturreservat og en del af Natura 2000.

Hen over mosefladen er anlagt en plankesti, så man kan nyde de mange sjældne planter og fugle på tæt hold. Der er observeret op til 80 forskellige fuglearter. Vi så eller hørte: Trane, Gøg, Rørhøg, Løvsanger, Gærdesanger, Bynkefugl, Munk, Gulspurv og Gul Vipstjert og der er sat pædagogiske skilte op, som viser, hvad der gror. Vi så store flader med porse, desuden Blåtop, Kæruld, Hedelyng, Klokkelyng og Gul Iris.

Referent: Eva Søndergaard

Tirsdag d. 9. maj

Helgoland

Efter en god nats søvn og en solid morgenmad var vi klar til kaste os over, hvad dagen måtte bringe. Kl. 9.30 bragte bussen os til Büsum, hvorfra sejladsen mod Helgoland tog sin begyndelse. Undervejs i bussen fortalte Ole en del om Helgoland, dens tilblivelseshistorie og dens plads i verdenshistorien. Han havde stillet os i udsigt, at vi ville komme til at opleve temmelig hård sø med op til to meter høje bølger og dertil en betragtelig risiko for regn. Konfronteret med disse dystre udsigter valgte en stor del af os at komme søsygen i forkøbet med indkøb af plaster, piller eller håndledsakupunkturarmbånd. Således vel forberedte stævnede vi ud med "Fair Lady". Humøret var højt, og vi nød overfarten, som varede 2½time, og kikkerterne blev flittigt brugt. Et par marsvin var vi heldige at se tæt på, og efter en halv times sejlads så vi Rørhøgen kredse, og vi undrede os over, hvad den mon lavede dér langt ude på åbent hav. Som sagt ventede vi voldsomt vejr, men inden længe måtte vi sande, at de vejrlige forhold var aldeles uden dramatik, og at turen nærmest foregik i magsvejr. Som vi nærmede os Helgoland, så vi større flokke af sæler på sandbankerne; både Gråsæl og Spættet Sæl, og på vandet var der Edderfugl og Lomvie. Helgolands imponerende profil og øens anseelige højde på 60 meter, gjorde indtryk.

Vel ankommet til den eventyrlige ø søgte vi opad, nogle med elevator, andre tog de 206 trin op ad trapperne. Det første vi bemærkede var, at planten Hjertekarse tilsyneladende dækkede hele øen

og med rette kunne siges at være øens karakterplante. Vi fulgte den fint anlagte sti, der førte os langs med de lodrette fuglefjelde. De var yngleplads for en overdådighed af fugle, hvilket kunne høres på lang afstand. På de smalle hylder lå Lomvier og Rider tæt ved hinanden. Alk så vi en del af, men Mallemukken måtte vi desværre undvære.

Stien skrånede, og jo højere op vi kom, desto tættere kom vi på Sulerne, hvis koloni naturligvis var hovedattraktionen. Det var en fantastisk oplevelse at se disse store fugle på få meters afstand. Deres reder var bygget temmelig skødesløst af tang og stumper af farvestrålende plastikkfiskenet! Derudover var det imponerende at se sulerne flyve frem og tilbage fra rede til hav på deres storkeagtige måde og i deres elegante flyvestil. Herfra var der også frit syn over de rustrøde, jernholdige klipper med de hvide striber, som løber parallelt ned over fjeldsiderne, og som består af aflejringer af flyvesand.

Helgoland har haft en omtumlet tilværelse gennem historien, og et af vidnesbyrdene herom er de talrige bombekratre, som tydeligt ses på overfladen af øen. De skyldes englænderne, som på et tidspunkt traf den beslutning, at øen simpelthen skulle bombes væk. Deres forehavende lykkedes heldigvis ikke.

Der var på øen ikke voldsomt mange arter, hverken af planter eller dyr. Vi så dog uden for fuglefjeldene: Tornirisk, Sortkrage, Grågås og Gråspurv. Af planter fandt vi bl.a. Hjulkrone og Makedonisk Persille. Tilbage i byen igen, glemte Else Marie sin rygsæk på en restaurant. Vi var nogle stykker, der havde været det samme sted, og vi tog rygsækken med os og bragte den tilbage til sin ejermand, som slet ikke havde opdaget, at hun manglede den. Hun blev overordentlig glad for at få den tilbage.

Kl. 16.00 gik turen tilbage mod hotellet i Heide. Vejret havde holdt sig fint hele dagen uden at forårsage den mindste antydning af søsyge, så vi var alle glade og berigede af de skønne oplevelser, som dagen havde bragt os. Tak for en dejlig dag.

Referent: Hans Øster

Onsdag d. 10. maj

Dagen første destination var **Speicher Koog**, som også var turens første møde med Vadehavet. Det var i sandhed "vadefuglenes dag", hvor vi efter et par timer kunne tælle knap 20 forskellige fuglearter, hvilket også indbefattede andefugle og f/h Terner. Mange af fuglene optrådte i store flokke, så der var rig mulighed for at lære dem at kende. Bl.a. så vi Stenvender, Lille Kobbersneppe, Strandhjejle, Hvidklire, Spidsand og en enlig Knortegås.

Efter frokost besøgte nogle af deltagerne byen **Meldorf**, hvor Carsten Niebuhr boede 1778-1815. Vi fik en god og grundig indføring i hans liv og virke af Frau Burmeister, der i dagen anledning havde fået sit manuskript oversat til engelsk.

Carsten Niebuhr var kartograf og deltog 1761-1767 i Den Arabiske Rejse, der gik fra Suez til Yemen, syd om den arabiske halvø til Bombay og det tidligere Persien.

Undervejs blev der foretaget arkæologiske, geografiske samt kultur- og naturhistoriske optagelser. I vor tid har Thorkild Hansen udødeliggjort ekspeditionen i bogen "Det lykkelige Arabien" (1962).

Efter foredraget besøgte vi **Niebuhrs hus**, der i dag huser en guldsmedeforretning, men i kælderen kunne vi se de kraftige loftsbjælker og beundre guldsmedefamiliens store samling af krystaller og halvædelstene.

De deltagere, der ikke var med i Meldorf besøgte slusen **Eider Barrage** med en vandretur på diget. Her kunne man komme ret tæt på en stor koloni af Havterner og Hættemåger.

Katinger Watt levede op til sit navn – her var så sumpet at selv Vipbus måtte opgive at køre rundt i området. Endnu en gang gav Jan opvisning i disciplinen ”bakning med stor bus” samt i en eminent mmanøvrering rundt i smalle vinkler, hvor der ikke var mulighed for ”fejltrin”. Men vi fik da oplevet Stenpikker, Rørhøg, Sortstrubet Bynkefugl, Musvåge på rede samt årets første Mursejlere. Topstar ved vejkannten.

Referent: Hanne Gelting

Torsdag d. 11. maj

Vi kørte først til **Beltringharder Koog**, hvor vi stoppede ved et fugleskjul. Det viste sig at være en fremragende lokalitet, hvor vi noterede 5 Havørne, Sorthalset Lappedykker, Atlingand, Stor Kobbersneppe, Sortklire, Brushane, Klyde og mange andre arter. Mange af fuglene så vi på ganskenært hold. I en lille bevoksning af tagrør sad en Rørsanger og sang lystigt.

Vi fortsatte ud til kysten og forcerede diget. På mudderfladerne gik der en del Rødben, Strandhjejler, Lille Kobbersnepe, Stor Præstekrave samt nogle Hvidbrystet Præstekrave.

Næste stop var ved **Hauke-Haien Koog**, hvor vi fik frokost. Her var temmelig fugletomt sammenlignet med Beltringharder Koog, men vi noterede dog blandt andet 6 flotte Havørne, der lavede fin opvisning, en større flok Dværgmåger, 3 Sortterner, en Mudderklire og 2 Sivsangere. Udenfor diget var der Annelgræs og Vadegræs.

Efter et hurtigt raid i grænsebutikken Fleggaard i Süderlügum satte vi kursen mod Sjælland. Dorrit gav en lille én for at fejre, at vi kom til Helgoland – det var hendes idé. Vi afsluttede fuglekonkurrencen, som blev vundet af Jette, stort tillykke. Sammentællingen gav 112 fuglearter, idet hverken Påfugl eller Lommelærke var talt med.

Referent: Ole Bennike

Tak til Else Marie Jespersen for det fine billede af Tejsten